

na tem gimnaziju. Tistih 46 nemških, ali za take označenih učencev je razdeljenih po razredih gimnazija tako, da ne prihajajo več nego 3 učenci na povprečno 60 do 70 učencev v vsakem razredu. Število Italijanov je nekaj manjše, nego ono Slovencev; a tu treba pomisliti, da je poknežena grofija Goriška-Gradiška razdeljena v dve različni ozemlji: v slovensko, ki predstavlja tri petinke, in v italijansko dve petinki!! (Torej vendar enkrat vsaj to pripoznanje iz ust „Piccola“!). Vrhu tega jih je med Slovenci, ki obiskujejo goriški gimnazij, mnogo iz malega semenišča in pa 22 Kranjcev! (Kaki argumenti so to, ki jih rabi „Piccolo“, da bi sladil svojcem grenko — resnico! Mari to manjša vrednost ali veljavnost narodnosti kakega učenca, če stanuje v kakem semenišču in ne na privatnem stanovanju. Se bolj ponesrečeno pa je naglašanje „kranjstva“ nekaterih učencev. Mari ni med italijanskimi učenci nobenega, ki ima svoje domovinstvo izven dežele Goriške?!)

Ali če bi v Gorici ali v Furlaniji ustanovili za Italijane tako pripravnico, kakor jo imajo Slovenci po brigi vlade, bi število Italijanov utegnlo prekašati ono Slovencev, ali bi bilo vsaj jednako. (Morda. Najbrže pa — ne! Na vsak način pa tudi to opravičevanje „Piccolovo“ involvira priznanje neodpustne krivičnosti v vsej politiki Italijanov nasproti Slovincem na Goriškem).

Na nemški realki v Gorici je bilo 376 učencev. Od teh je bilo ob zaključku leta 1911—1912: 144 Italijanov, 71 Nemcev, 149 Slovencev in 12 drugih narodnosti. Tudi na tej šoli je malo nadkriljevanje Slovencev nad Italijani — kakor so baje pisali „Piccolo“ — pripisati neki novi okolnosti: da so namreč odprli v Gradiški laško učiteljske, ki je zvalilo najmanj stotino mladih Italijanov, ki bi sicer po veliki večini obiskovali državno realko v Gorici. (Ta „argument“ „Piccolov“ pa je res vreden, ne le enega, ampak kar dva groša, kajti nosi na sebi vse znake mučne zadrege, kako naj posladi to grenko dejstvo. Nu, seveda je res, da italijanskih učencev, ki obiskujejo učiteljske v Gradiški, manjka na goriški realki. Ali prijatelj „Piccolo“ naj ne pozabi, da tudi tistih Slovencev, ki obiskujejo učiteljske v Gorici, ni na realki! Če postavimo v paralelo „Piccolovo“ dejstvo z našim ravnokar naglašanim, ostaja od „Piccolovega“ argumenta jedna velika — nula, ki prav nič ne spreminja pomembnosti dejstva, da je bilo v minolem šolskem letu na goriški državni realki več Slovencev, nego pa Italijanov, kar je zopet občutna pljuska gospodovalnim pretenzijam teh poslednjih).

Nemški državni gimnazij v Trstu je imel na zaključku leta 1911—1912 620 učencev: 140 Italijanov, 211 Nemcev, 230 Slovencev, 19 Hrvatov in 20 drugih narodnosti. Zmanjšanje števila domačega elementa (Paesano“ pravi „Piccolo“, kakor da med onimi 230 Slovinci ni nobenega Tržačana!) je pripisati propagandi italijanskega novinstva in italijanske mladine, naj obiskujejo raje italijanske šole. (Po našem mnenju pa je število Italijanov na tem zavodu še vedno toliko, da se ona propaganda ne more ravno bahati s doseženim vspehom).

Na državni realki v Trstu je bilo na zaključku leta 1911—1912 455 učencev: 191 Italijanov, 153 Nemcev, 93 Slovencev, 6 Hrvatov, 12 drugih narodnosti. (Kje pa je ostala tu tista „propaganda“?!)

Na nemškem gimnaziju v Pulji je bilo 219 učencev: 60 Italijanov, 93 Nemcev, 43 Hrvatov, 16 Slovencev in 7 drugih narodnosti.

Na nemški realki v Pulji 177 učencev: 88 Italijanov, 63 Nemcev, 13 Hrvatov, 11 Slovencev in 2 drugih narodnosti.

Skupno je bilo torej na državnih nemških šolah (vštevši italijansko in slovensko paralelko na gimnaziju v Gorici) na zaključku leta 1911—1912 2722 učencev in od teh je 1012 Italijanov, 637 Nemcev, 935 Slovencev, 96 Hrvatov in 42 drugih narodnosti.

Slovenski srednji šoli sta 2: državni hrvatski gimnazij v Pazinu in občinski v Voloskem-Opatiji.

Na gimnaziju v Pazinu je bilo 172 učencev: 141 Hrvatov, 28 Slovencev, 2 Italijani in 1 druge narodnosti.

Na občinskem gimnaziju v Voloskem 82 učencev: 71 Hrvatov 7 Slovencev, 1 Nemec, 1 Italijan, 2 drugih narodnosti.

Obe hrvatski srednji šoli sta torej imeli skupno 254 učencev: 212 Hrvatov, 35 Slovencev, 3 Italijane, 1 Nemca in 3 drugih narodnosti.

Vseh osem neitalijanskih šol v Primorju je imelo na zaključku 2976 učencev: 1015 Italijanov, 638 Nemcev, 970 Slovencev, 308 Hrvatov in 45 drugih narodnosti.

„Piccolo“ naglaša, da že ta statistika kaže, da Italijani tvorijo več nego tretjino

prebivalcev. (Prav! Ali če bi bil „Piccolo“ tako pošten in objektivni, kakor ni, bi bil povedal še drugi in tretji del resnice: da namreč tudi Slovani tvorijo več nego tretjino in pa da število teh poslednjih prekaša ono Italijanov. Ti so šteli 1015, Slovinci in Hrvatje skupno pa 1350! To je „Piccolo“ lepo zamolčal, ker bi sicer ne imel efekta njegov pesek v oči njegovega slepo verujočega, nič vedočega in nikdar nič mislečega obdinstva).

Ker pa obljublja, da v posebnem članku dokaže italijanski značaj svoje Venetza Giulia, pa počakajmo v božjem imenu na to obljubljeno novo „Piccolovo“ — Sisifovo delo.

Polom v Pulji.

Je-li občina Puljska insolventna?

V „Polaer Tagblattu“ čitamo: Pod tem naslovom smo priobčili dne 25. t. m. članek, v katerem smo dokazali, da so izginile velike svote na škodo cerkvenih bratovščin in konfraternitet, katerih uprava je bila poverjena občinskemu uradu v Pulji. „Giornaletto“ je sicer dal naslednjega dne nekak odgovor na to, ali ta odgovor je bil le vrsta posvok, s kakršnimi se ta list odlikuje. Namen našemu članku ni bil, da bi otvorili kako sporno vprašanje, marveč smo hoteli priobčiti resnično dejansko stanje. A če „Giornaletto“ smatra pravno zahtevo za „vigilaccheria“, daja s tem sebi najslabše spričevalo glede poštenja in morale. Sicer pa ponavljamo dejstvo, da se je občina puljska se svojim popisom od 12. j. 1912 št. 14850 proglasila insolventno za poplačanje zaostalih obresti in rent.

Razun tega obremenjamo razpuščeno občinsko upravo še s sledečimi obdolžitvami:

1. Uprava premoženja bratovščin in konfraternitet je bila v zadnjih desetih letih pomanjkljiva in protipravna.
2. Obračuni, ki so prihajali deželnemu odboru v pregled in presojo, vsebujejo postavke kakor izplačane strankam, dočim niso stranke dobile niti vinarja. Na ta način so bili zakladi, določeni v dobrodelne namene, oškodovani za mnogo stotin kron.
3. Dajala so se privatnim osebam visoka posojila brez zadostnega hipotekarnega jamstva. Nekateri bratovščine so na ta način izgubile na tisoče.
4. Odpisovalce so se kakor neiztrijljive tirjatve, ne da bi bili poprej zahtevali informacij pri dotični krajni občini in županiji. Tako se je godilo, da so se odpisavale tudi iztrijljive tirjatve.
5. Upravni stroški so previsoko zaračunjeni.
6. Slednjič navajamo še okolnost, da so dotične občinske uprave in županije svojedobno, dolgo pred občinsko krizo, opozorile na vse te nepravilnosti, da pa niso dobile nikakega odgovora, niti se ni ustreglo njihovim pravnim zahtevam.

Mi moremo za svoje zahteve vsak čas podati popoln dokaz na podlagi dokumentov. Ecclesiasticus.

Mestni svet tržaški.

(Zvršetek.)

Nato se je priglasi za besedo svet. Arch: Finančna komisija se je bavila že leta 1908 z odpravo visečega dolga. Takrat pa so bile razmere na denarnem trgu slabe, upalo se je na boljše čase, pa so žal prišli še slabši. Od pomoči vidi govornik v dovoljenju davka na višjo vrednost ne le pri zemljiščih, ampak tudi pri vrednostnih papirjih, nakar naj bi avstrijski zakonodajalci obrnili svojo pozornost. Če uvedejo enkrat davek na višjo vrednost vrednostnih papirjev, bo vsak rad naložil svoj denar proti stalni obresti meri nego špekuliral na višjo vrednost pri akcijah. Nato je odgovarjal na nekatere pripombe vladnega komisarja. Rekel je, da je sicer tudi njegova inteligenca tako velika, da more umevati, da je Dunaj vse drugačno mesto nego Trst. Gosp. vladni komisar je trdil, da je Dunaj tako zelo bogat, Trst pa tako zelo reven. Govornik ni hotel družega konstatirati, nego samo to, da c. kr. vlada daje več bogatemu Dunaju nego revnemu Trstu. Giede gradnje luke je pripomnil, da občina ni žrtvovala le 2 mil., ki jih je investirala, temveč da bo morala nositi tudi stroške za vzdrževanje obali, ki bo po njegovem računu stalo okoli 150.000 K na leto.

Mestni odbor se je tudi radi tovarne Galatti že večkrat posvetoval in sta bila ravno on in svet. Ravasini delegirana, da si natančneje tovarno ogledata in poročata. Njuno poročilo mestnemu odboru je bilo, da gre s to tovarno s slabega na slabše. Po § 79 mestnega statuta bi se bilo torej treba tega podjetja otresti. Naprosili so zato dva zvedenca, da jim cenita tovarno, da jo lahko po primerni ceni prodajo. Pomisliti treba, da je občina to tovarno posedovala. Kaj se s to tovarno zgodi, še danes ni gotovo, pač pa bo mestni odbor o tem sklepal še tekom t. l. Po govorikovem mnenju pa je industrijalno podjetje, tudi če ne

nosil, koristnejše nego če se ga opusti. Tudi na Dunaju ima mesto svojo pivovarno, ki je imela v minolem letu nič manj ko 125.000 K zgube in je doslej skupno izgubila 1.380.000 K.

Tamošnji liberalci in socialisti zahtevajo, da se jo zatvori, toda jaz bi bil proti temu, ker industrija je vedno koristna. Nato je primerjal dolgove mesta Trsta in način njih amortizacije z drugimi večimi mesti (Praga, Pariz) in skušal dokazati, da Trst pri tem ni tako na slabem. Slednjič je odgovarjal na neke Wilfanove ozir. Puecherjeve ugovore in k koncu priporočal predloge finančne komisije.

Nato se je priglasi za besedo govornik socialistične manjšine svet. dr. Puecher. Rekel je, da se mora znova oglasiti k besedi, ker je bil njegov govor napačno tolmačen v zadnji seji. Pred vsem se ne sme pretiravati pomena vladnega reskripta. To izhaja jasno tudi iz kritik „finančnih tehnikov“, to je, zvedencev v finančnih zadevah, svet. Brocchija in Archa, ki so bile le bolj mlačne; da, svet. Brocchi je celo zahvaljeval vlado za blagohotne nasvete. V zadnji seji me je napadel svet. dr. Pincherle, češ, da nisem uporabil svojih govorniških zmožnosti za napad proti vladi, temveč da sem isto še zagovarjal. Pa tudi Pincherle sam ni napadel vlade, temveč nas socialiste. Pincherle se je zgražal, zakaj da nismo zbrali svojih socialističnih množic, ki naj bi prišle v demonstrativnem pohodu pred vladno palačo demonstrirati v obrambo naše nam toll drage avtonomije. Čudno je le, zakaj svetovalec Pincherle zahteva to od nas, zakaj ni on sam, oziroma njegova stranka, italijansko-liberalna večina zbrala svojih pristašev in storila to, kar zahteva od socializmov. „Zakaj niste šli vi g. Pincherle na čelu liberalnih advokatov, g. Mordo na čelu liberalnih hišnih posestnikov, g. Samaia na čelu liberalnih trgovcev, g. Maccari na čelu malih obrtnikov itd. itd. demonstrirati pred vladno palačo in kričati: Ti tatnaska vlada, zakaj nam hočeš vkraati našo avtonomijo, ki jo tako zelo ljubimo? Ne, ne, gospodje, po kostanj za druge ne pojdemo v žrjavico. Nepotrpitev va šega proračuna oziroma kritika va šega mestnega gospodarstva je za nas socialiste vendar le premalo vzroka, da bi zato mogli proglasiti revolucijo. Saj je bil proračun, ki sedaj ni potrjen, od vas sestavljen in predlagan in od nas pobijan in neodoben.

O kršenju avtonomije pa ne more biti govora. Saj sem že zadnjič dejal v svojem govoru, da ima država pravico le zastaviti svoj veto rekoč: tega in tega ne dovoljujem; da nima pa pravice imperatorično ukazati, to in to zahtevam ali hočem. In res, kar vam je dala vlada v svojem reskriptu migljajev ali navodil, vse ste prezrli oziroma izjavili, da se jih nečete držati. Torej zamenjate, da tudi vi teh imperativov, po katerih edinih bi bila kršena avtonomija ne priznavate in torej ne more biti o kršenju avtonomije govora.

Vladni reskript potrjuje redne potrebščine brez izjeme in celo od izrednih potrebščin za znesek K 3.800.000, kar pa ostalega ne potrjuje od izrednih potrebščin, ne potrjuje le vsled tega, ker ni zadovoljna z načinom pokritja teh izvanrednih stroškov. Upanje je celo, da vlada k letu gotovo potrdi tudi one izredne stroške, ki jih letos ni potrdila. Vlada torej ni storila drugega, nego da ni hotela potrditi novih davkov. Večina je torej hotela zvaliti na ljudstvo nove in višje davke, vlada pa tega ni hotela potrditi in zato se trudite v svrhu, da ne bi izgubili demokratičnost med ljudstvom, da prikažete vlado kakor tisto, ki vas šikanira, ki vam meče polena pod noge in ki je občini in mestu nasprotna. Vse to pa ni nič res.

Že iz govorov govorikov večine izhaja, da je vendar nekajgnjilega v mestni upravi. Svet. Mordo: Ali ste vi popolni? Svet. Puecher: Vaš čut za popolnost je zelo gibčen. — Potem je nadaljeval: Gotovo je namreč, da je občina predlogo odnašala z realiziranjem nekaterih posojil, ker bi bila iste svoječasno dobila po primerni ceni, dočim so danes dražja.

Svetovalec Brocchi se je danes celo trudil dokazati, da ni nikake razlike med naziranjem vlade in magistratnim poročilom. Če pa ni razlike, zakaj hočete stvar tako zelo povečati in pustiti, da izgleda kakor velika državna afera. Seveda vi hočete veljati za žrtve vlade posebno sedaj, ker se bližajo volitve. Ne polagajmo torej na vladni reskript premajhno, pa tudi ne preveliko važnost. Držimo se realnosti in ne bojujmo se proti mlinom na veter. Na koncu je stavil govornik sledeče predloge:

I. Mestni svet vzame na znanje vladni reskript z dne 28. junija 1911, iz katerega izhaja: 1. popolno odobrenje rednih potrebščin za l. 1912; 2. delno odobrenje izrednih potrebščin proračunjenih na K 4.554.570 z zneskom K 3.339.089 in pokritje istih z najetjem posojila v znesku K 3.800.000.

II. Mestni svet odteguje pogoj povišanja najeminskega davka od sklepa za draginjstvo podporo mestnim uradnikom.

III. Eksekutivi se nalaga, da potom

prihrankov v posameznih oddelkih proračuna in izogibajoč se prekoračenjem istega, doseže enakost med dohodki in izdatki, oziroma da se eventualni nedostatek prenese na breme proračuna za leto 1913.

Nato je svet. Lucatelli predlagal: mestni odbor se pooblašča, da da eksekutivi na razpolago K 115.000, da jih kakor draginjsko doklado, votirano od mestnega sveta dne 28. dec. 1911 razdeli med mestne uradnike in se v ta namen posluži razpoložljivega preostanka iz leta 1910 v znesku K 78.550 in onih zneskov, ki so bili prihranjeni, ker se je imenovanje uradnikov zakasnilo, v znesku 19.000 K, kakor tudi večje dohodke od zvečanih najemnin 14.450 K. Finančna komisija naj takoj predlaga sredstva za pokritje.

Slednjič je dr. Pincherle odgovarjal o vednemu ugovorjanju socializmov na Puecherjev napad.

Svet. dr. Puecher je zahteval za svoj predlog ad II. poimensko glasovanje. Pri glasovanju je združil tretji del Puecherjevega predloga 12 glasov (3 slovenske in 9 socialističnih) proti 35. Ostali trije deli Puecherjevega predloga so dobili le socialistične glasove, tako da so vsi štirje deli pri glasovanju propadli. Nato so vsi socialisti demonstrativno zapustili dvorano in italijanska večina, ki je ravno kar hotela glasovati za predloge finančne komisije, je imela prijetno opravilo gledati z dolgim nosom za odhajajočimi socialisti. Konec tej komediji je napravil g. župan, ki je ob veliki nevolji večine ob 10:20 zaključil sejo. Prihodnja seja drevi ob 7.

Domače vesti.

Kakor pri nas! Pri nas na Primorskem prepovedujejo oblasti razne naše prereditve s tisto znano motivacijo — ker Italijani žugajo, da bodo razburjeni!! Nekaj sličnega se je zgodilo te dni na Dunaju češkimi delavskim telovadnim društvom. Oblast je prepovedala nameravano javno telovadbo, ker bi se Nemci utegnili razburjati. Socialno-demokratska „Arbeiter Zeitung“ žigosa in ironizira na res drastičen način to avstrijsko vladno... modrost.

Kako more sploh — vprašuje rečeni list — javna telovadba kaliti tisti bojni „javni mir“? In če bi se hotela tudi pokoriti hudobnemu in nesmiselnemu govoričevanju (Nemcev) o „narodni provokaciji“, pa dokazuje izbira prostora, kjer se je imela vršiti za pokopališčem v Jedlesce-u na prostoru, kjer ni sicer nikoli žive duše in kjer bi telovadba gotovo ne motila nikogar. To se pravi: ljudje, ki jih češka telovadba razburja, bi bili morali ekstre tja iti, da bi se razburili. Oblasti razumevajo krivo svojo nalogo: mesto da bi nedolžno priveditev ščitile, ako bi jo hotel kdo motiti, pa kratkoma prepovedujejo priveditev, pokoreč se zlobni agitaciji.

Ecco! Prav tako je tudi pri nas. Slovenci so napovedali kako slavnost. Začenja se zlobna agitacija od par italijanskih ferkulinov. Oblast se pokori agitaciji in prepoveduje slavnosti, mesto da bi po jih svoji dolžnosti ščitila!!

Za to čudno metodo naših oblasti je rabila „Arbeiter Zeitung“ prav izraz, rekši: Te prepovedi so — gorostasnost!!

Začetek šolskega leta 1912—1913. Naučno ministrstvo je odredilo, da se začne šolsko leto 1912—1913 na državnih gimnazijih, državnih realki ter na državnih deških in dekliški ljudski in meščanski šoli v Trstu šele 1. oktobra t. l., to pa zaradi raznih poprav v šolskih poslopih.

Izlet v Portorose priredi trgovsko izobraž. društvo za moški trgov. tečaj — kakor tudi za druge svoje člane in prijatelje v nedeljo 4. t. m.: Odhod iz Trsta s parnikom zjutraj točno ob 7 s pomola „Pescatori“. Peljemo se do Pirana, kjer si ogledamo mesto in okolico, nato odhod v Portorose. — Istotako ogled, nato kosilo. — Po kosilu v kopališče, potem prosta zabava do 5 in pol ko odidemo nazaj v Piran, kjer se poljubno lahko večerja. Odhod iz Pirana ob 7 s parnikom, prihod v Trst ob osmih zvečer.

Ker so se v restavraciji, kjer se bo obedovalo in celo v kopališču dosegli jako znižane cene, so stroški zelo majhni. Za vožnjo tja in sem, kosilo, večerjo in pijačo se potrebuje K 4:40. Podrobnejši načrt na dan izleta! Kdor se hoče torej izleta udeležiti, naj to javi do petka zvečer g. A. Detelu blagajniku, Trgovsko obrtne zadruge S. Francesco 2 ter naj položi K 2 za kavcijo.

Prosimo, da se gotovo vsi pravčasno priglasijo.

Zbirališče je v nedeljo ob 6 in pol v trgovinski kavarni in na pomolu. Na veselo svidenje!

Čehom v Trstu! Kakor smo že naznanili, dospeje dne 6. avgusta t. l. češki narodni socialci: dijaki, delavci in dame, v Trst. Z ozirom nato, naprošamo v Trstu se nahajajoče Čehi, da se blagovole zgledajo v centralnem uradu „Narodne delavske organizacije“ v svrhu določitve programa. Urad „Narodne delavske organizacije“ se nahaja v ulici Sv. Frančiška št. 2.

Odbor NDO.

POZOR!! Vsi zavedni Slovenci in Slovenke kupujejo samo pri narodni tvrdki **Križmančič & Breščak, Trst, ulica Nuova 37.**

Izlet NDO prepovedan. — NDO je uročila za 4. avgusta ponovno prošnjo za izlet v Gorico. Dobili smo spet prepoved z ozirom na tisti „javni mir in red“. Torej, kje smo? Sužnji v Braziliji!

Tržaška mala kronika.

Izgnani regnikoli. Te dni je c. kr. policijsko ravnanje izgnalo iz Trsta in Avstrije ter jih dalo odvesti do italijanske meje sledeče regnikole: 22letnega podajača Luigi Valvasson-a iz Latisane (Videm), stan. v ul. Montorsino št. 6 radi tatvine izvršene v Trstu; 23letnega podajača Giovanni Bon-a, iz Selve (Avstrija), toda italijanskega podanika, stan. v ljudskem prenočišču G. Gozzi, tudi radi tatvine izvršene v Trstu; 44letno kuharico Luigio Trazzolini iz Azzide v Italiji, stan. v ul. del Crocefisso št. 2, ki je bila tukaj že ponovno kaznovana radi vlačugarstva, tajne prostitucije in krive prijave; ter 20letnega težaka Antona Libertari, iz Fermoli (pokr. Teramo v Italiji) stan. v ul. scuole israelitiche št. 2, obsojenega radi tatvine.

Ni hotel v zapor! Včeraj popoldne je prišel redar v stanovanje v ul. Chiozza št. 6 po 21letnega pekovskega pomočnika Petra Battistutta iz Kormina, ki je imel prešedeti 36urni zapor radi pretepa in izgredov. Komaj sta prišla na ulico, je skušal Battistutta pobegniti in tedaj ga je hotel redar zvezati; toda Battistutta je naglo nastavljal redarju nogo, da je le-ta padel na tla in tedaj je urno odnesel pete. Toda redar je bil hitro po koncu, je zažvižgal na pomoč in kmalu je drug redar dohitel pekovskega pomočnika in ga aretiral v ul. sv. Ivana.

„Grof Droste“. . . itd. Pred nekaj dnevi smo na tem mestu poročali, da je bil v Trstu aretiran neki zloglasni goljuf, ki se je izdal za grofa Droste . . . itd. iz Nemčije. Kakor doznajemo, išče omenjenega „grofa“ goljufa tudi kazensko sodišče na Dunaju in Celovcu radi goljufij, ki jih je izvršil v omenjenih mestih. Omenjeni grof, ki se je delal v zaporu blaznega, je bil včeraj odveden v Celovec in stavljen na razpolago tamšnemu kazenskemu sodišču.

Nezvest brivski pomočnik. Na ovadbo Karla Rodriguez, lastnika brivnice v ul. Crosada, je bil včeraj aretiran njegov 27letni pomočnik Silvio Rodriguez iz Ortonove (pokrajina Foggia v Italiji), stanujoč v ul. Alkana št. 10. Silvio je vkradel svojemu gospodarju tri britve in 6 obrisač v skupni vrednosti 18 K. Tatinskega pomočnika še niso iztaknili.

Loterijske številke, izrečane dne 31. julija:

Praga	15	88	31	76	11
Lvov	72	83	18	69	50

Koledar in vreme. — Danes: Verige sv. Petra. — Jutri: Alfonz Lig. Porcijunkula. Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 29° C. — Vreme včeraj: lepo. Vremenska napoved za Primorsko: Tupatam oblačno. Vroče. Lokalni vetrovi.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Trst“. Danes ob 8 pevska vaja za moški zbor. Jutri v petek za ženski zbor.

Dramatično društvo ima nočoj ob 9 sejo. Vsi odborniki so naprošeni priti. Predsednik.

Občni zbor CM podružnice na Opčinah, ki se je imel vršiti minole nedelje, se bo vršil danes ob 8¹/₂ zvečer v prostorih pevskega društva „Zvon“.

Članovi hrv. društva „Strossmayer“, koji kane prisključiti se izletu Sokola na Bled dne 15. kolovoza o. g., koji bi uslijedio posebnim vlakom, ako se prijavi dostatni broj izletnika, neka najdalje do 3. avgusta izvole prijaviti se gosp. dr. u Jedlowskomu, odvetničkom kandidatu kod dr. a. Wilfana, kao odborniku hrv. društva „Strossmayer“.

Slovenski športni klub „Helios“ pri sv. Jakobu. Ker se ni mogel v nedeljo sklicati sestanek vršiti vsled prepicne udeležbe, se bo vršil prihodnjo nedeljo, dne 4. avgusta ob poluenajstih predpoldne pri g. Počkaju (blizu Magdalenske bolnišnice) s sledečim dnevnim redom:

Nagovor predsednika. Poročilo tajnika. Poročilo blagajnika. Slučajnosti.

Na tem sestanku se bo poročalo tudi o pomenu športa za telesno in duševno vzgojo mladine.

Prijatelji športa, prihitite v nedeljo na ta važni sestanek! Po sestanku se bodo sprejemali tudi novi udje.

Telovadno društvo „Sokol“ v Škedenju priredi, kakor že javljeno, v nedeljo dne 18. avgusta svoj drugi notranji nastop. S

telovadbo bo združena tudi prosta zabava, loterija, kolo sreče itd. Ker je društvo revno in ima mnogo stroškov, se obrača zato do onih, katerim je na srcu prospeh društva, da bi na kakšen koli način prispevali z malim darilom za kolo sreče itd. Darila sprejema sestra Marija Godina-Ban, Škedenj št. 377.

Nar. del. organizacija.

— Parketni stavci NDO vas vabi na važen sestanek, ki se vrši jutri ob 7 zvečer v društveni dvorani NDO ul. sv. Frančiška 2. Dnevni red: „Parketni stavci in organizacija.“

Predmet je važen, zato se udeležite tega sestanka v oblinem številu, kajti potrebno je, da si ustanovite, parketni stavci, močno in trdno organizacijo, ki bo vam koristila v vsakem oziru. Kakor se združujejo vsi stanovi, tako se združujte tudi vi.

— Članicam ženske skupine NDO se naznanja, da prične v jeseni pevska šola za ženske. Nadalje, da se bodo vršila popoldne ob nedeljah in praznikih — kadar so ženske pač proste — razna poučna predavanja. Pričeti hočemo z resnim izobraževalnim delom.

— Narodna delavska organizacija otvori prvo letošnje predavanje s predavanjem o pesniku Antonu Aškercu. Predaval bo g. dr. Ivan Lah iz Ljubljane.

Mizarji! NDO vas vabi na sestanek, ki se bo vršil danes ob 7 in pol zvečer v društvenih prostorih ul. sv. Frančiška 2.

— Tovariši, delavci! Nabavite si vsi društvene znake, ki se dobivajo v uradu NDO, ul. sv. Frančiška 2 po 50 vin. kos. Vsak član naj nosi znak, da se bomo temlažje poznali.

— Godbeni odsek NDO sklicuje jutri ob 8 zvečer sejo v kons. društvu „Jadran“ pri sv. Jakobu. Z ozirom nato, da se seje udeležijo tudi zastopniki centrale N. D. O. so naprošeni vsi odborniki, kakor tudi namestniki in nadzorniki, da se seje udeležijo.

Kmetijska družba za Trst in okolico.

Važna opravila v vinogradu v poletnem času.

Oglejmo si sedaj nekatera važna opravila skupno, ki se vrše v vinogradu po cvetju do dozorenja grozdja.

Po cvetju se nam je v prvi vrsti ozirati na to, da pospešujemo razvoj grozdja in onih mladik, ki so potrebne za drugoletno rez. Preskrbimo torej zraku in solncu dovoljen dostop ter ne pripuščajmo hranitev nepotrebnih trsnih delov. V ta namen še nismo dosegli vsega s pletvljo (mandanjem) pred cvetjem, temveč je treba tudi po cvetju prikrajšati nekatere ostale mladike in zalistnike, da se ne le ojačijo za prihodnjo rez namenjene mladike, ampak da se tudi jagodje bolj debeli in bolj zori. Če ostale mladike, ki poganjajo zalistnike že pred in med cvetjem, puščamo neovirano rasti, gre to le na račun onih oces, ki imajo dati prihodnje leto mladje in grozdje. Če torej teh zalistnikov ne prikrajšamo, je rodovitnost trsa manjša, razun tega pa senčijo trs. Treba je torej zalistnike ovirati v rasti. Ne smemo jih pa prerano prikrajševati ali pa popolnoma odstraniti, ker bi v tem slučaju pogljali novi zalistniki, ki bi blizu stoječim jim očesom jemali hrano, katera očesa ravno hočemo krepiti. Zalistnike popolnoma odstraniti tudi ne smemo, ker sicer dobe omenjena očesa preveč hrane in bi začele poganjati še v istem letu, kar pa je zopet le na škodo rodovitnosti v prihodnjem letu.

Zalistnike prikrajšavamo torej še le pozneje po cvetju, ko se ni več bati, da bi poganjali na novo. Če pa bi ti prikrajšani deli pogljali, je te seveda obrgati. S pravočasnim prikrajšanjem zalistnikov krepimo trs, posebno tiste dele, ki pridejo za prihodnjo rez v poštev, ker dobivajo sedaj ti vso hrano; in pospešimo debelenje in zorenje sadu, kajti po tem delu učinkujejo zrak, svetloba in toplota temeljiteje.

Razun tega je prikrajšati one mladike, ki so pri pletvi ostali le radi grozdja in ne radi prihodnje rezi, in sicer na ta način, da ostane nad zgornjim grozdom pri mladiki še vsaj 3—5 listov. Pustiti manj listov ali pa vse odstraniti —, kar tudi nekateri ne-

Izjava.

Podpisani Zafran Peter iz Ricmanj obžalujem, da sem Zuljan Ivana iz Ricmanj javno in po nedolžnem krivil zločina poverjenja, vsled česar svoja očitanja preklicujem.

V Trstu, dne 31. avgusta 1912.

ZAFRAN PETER.

Poštni paket 3 kg netto

Malinovega : sirupa

pristnega, naravnega pošilja franko po vsej monarhiji

G. PICCOLI

lekarnar v Ljubljani

profi povzetju K 5'60.

Pošilja se tudi v sodčkih in steriliziranih steklenicah.

UMETNI ZOBJE

Piombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ul. della Caserma št. 13, II. n.

Proda se mala hiša v Berkovljah blizu rumene hiše z zemljiščem nad 400 sež. pod ugodnimi pogoji. — Naslov pove Inzeratni oddelek Ed nosti. 1589

Novi dohodi za pomlad in leto!

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici

v TRSTU, Via Barriera vecchia 38 in Via dei Rettori 1, v GORICI, na Starem trgu 1. — V SPLITU, ul. Star. suda 314.

naznanja slav. občinstva, da je preskrbela svoje prodajalno s svežim poletnim, črnim in barvanim obuvalom ličnega kroja in dela ter finega in trpežnega usnja.

Tvrdba D. ARNSTEIN

UL. S. SEBASTIANO 7. („All' Alpinaista“) UL. S. SEBASTIANO 7.

prodaja, da si olajša

skorajšnjo preselitev na borzni trg št. 3 po zelo znižanih cenah

predmete za potovanje

kovčege male in velke, torbice, listnice itd.

Sezijska novost: Torbice v obliki listnic.

Velikanska zaloga pohištva in tapecarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadion št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

Zaloga usnja za čevljarje

A. DONDA

TRST - Via dell Rivo št. 42. - TRST

Izbior zgornjih del za čevlje (tomal).

Primerno cene in solidna postrežba.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

Sprejme razcarinjavanje kakoršnegasivodi blagu iz mitnice, dostavljanje na dom.

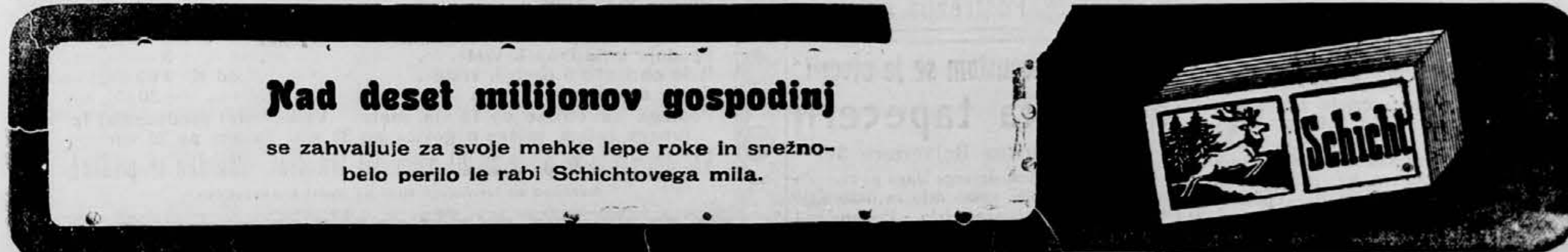
POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo tvrčke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Splitu. PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Nad deset milijonov gospodinj

se zahvaljuje za svoje mehke lepe roke in snežnobelo perilo le rabi Schichtovega mila.

vedoma delajo, češ, da grozdje bolje zori, ker ima sonce več dostopa — se mora odločno odsvetovati, ker bi v tem slučaju grozdje trpelo na pomanjkanju v listju tvarjajoče se hrane, bi torej slabo zorelo in ostalo drobno ter kislo.

S prikrajševanjem oviramo mladike v rasti, prisilimo pa v bližini grozdja ostalo listje k večjemu delu; grozdje se torej lepše razvija in bolje zori. Ker je pa ravno listje za razvoj in zorenje grozdja kakor tudi lesa tako neobhodno potrebno, je največja napaka, ako obriramo kadarkoli zdravo listje okoli grozdja. Obrira se torej le bolano t. j. rumeno in suho listje.

S prikrajšanjem krepimo, kakor smo že omenili, ne le grozdje, ampak tudi one mladike, ki so namenjene za prihodno rez. Te pustimo neovirano rasti in se razvijati do jeseni. Še le, ko se prične grozdje mehčati in les rumeneti, t. j. spodaj zoreti, je čas, da tudi tem mladikam porežemo vrhe, da grozdje lepše zori in se les spoda bolj krepí. Ne smemo pa storiti tega dela prezgodaj, ker sicer bi začela spodnja očesa poganjati in bi to zmanjšalo trgatav prihodnjega leta. Najboljši čas za odrezanje vrhov je, ko so mladike nekako do polovice zleze nile. Le v slučaju močne peronosporne ali vetrovne lege, smo prisiljeni, prej odrezovati vršice.

H koncu še ponovno toplo priporočamo, pridno škropljenje, posebno pa žveplanje, da nam peronospora in oidium, kateri dve bolezní sta po nekod ravno zadnje dni začele močno napadati vinsko trto, ne povzročita preveč škode. Ne bodimo si sami svoji sovražniki, tujih imamo itak dovolj!

Vesti iz Goriške.

Poroka. V Komnu se je dne 29. julija poročila gospica Ančka Koinikov, hčerka c. kr. notarja, z gospodom dr. Oskarjem Benda, učiteljem na c. kr. državni višji realki v Trstu. — G. dr. Benda je prošil c. kr. naučno ministrstvo za premeščanje v Kariin in ministrstvo je ugodilo prošnji ter ga premeščilo z bodočim šolskim letom na tamošnje c. kr. državno realko. — Novoporočencema: Vse najbolje in bilo srečno med brati Čehi ob obali Vltave.

Iz Tolmina. V nedeljo po večernicah ob 2:30 pop. priredil gasilno društvo v Tolminu javno tombolo. Kvaterna 40 K, činkovina 60 K, tombola 100 K. Srečke po 20 v. Morebitni dobiček je namenjen v korist prepotrebnemu društvu. To društvo je potrebno in vredno vsestranske podpore, ker je jako agilno in delavno.

Ta dan zvečer pa bo tudi gledališka predstava. Znani tolminski vrli diletantje in diletantinje predstavljali bodo „Luciferja“ s polnim vojaškim orkestrom. Obširno igro je spisal za take stvari ustvarjeni gosp. Danilo Devetak, glasbo pa je komponiral g. Hrabroslav Vogrič, obadva na tem polju delujoča Tolminca. V nedeljo torej bo v Tolminu vse polno veselja in užitka.

Občina je postavila minoli teden na novem trgu v Tolminu potrebno javno tehniko. Tako je prav, le napredovati po začrtani poti!

10letnica občanka društva „Kraški vrh“ v Avberu. Iz „Edinosti“ sem doznal, da bo pevsko društvo „Kraški vrh“ v Avberu dne 28. slavilo desetletnico svojega občanka. In s prijateljem sva sklenila, da se udeleživa te slavnosti. Ni nama bilo žal. Na prostornem in senčnatem vrtu g. župana M. Ukmarja sva občudovala nepričakovano veliko udeležbo. Nisem strokovnjak, da bi mogel ocenjevati izvajanje pevskih toček, toliko pa moram reči iz polnega prepričanja, da se je društvo „Kraški vrh“ v svojem desetletnem delovanju povzpelo na častno višino. Lep je bil tudi pozdrav g. pevovodje Grmeka vsem došlecom in lepo je vsepa tudi uprizoritev enodejanke. In hvala drugim društvom, ki so prišla: po njihovem sodelovanju se je slavnost res povzpela „na vrh“.

Protestni shod, ki so ga sklicali kmetje iz goriške okolice, je vspel nad vse pričakovanje. Furlanski kmet je podal slovenskemu roko, da pobije magistratno politiko odiranja in transtva. „Corriere“ se nad tem vspedom sil o jezli in izliva svoj žolč na — Vrtojbo. „Seveda vrtojbensko društvo protestira pred vsem proti goriški občini radi tržnih taks. Takse plačujejo goriški kmetje, ne da bi niti sanjali o kakem protestu, tembolj da bi merali molčati ti tuj kmetje, ki prodajajo svoje pridelke v mestu in dobivajo denar od meščanov. Menimo, da bi lahko tudi udje konsorcija iz Vrtojbe uvaževali našo gostoljubnost.“

Mi pripominjamo k takemu hinavskemu pisarjenju, da je pridelek kmetov, ki spadajo pod goriško občino, minimalen v primeri z ogromnim dovozom iz bližnje in daljne okolice. A tudi goriški kmetje so protestirali na shodu proti poljubnemu višanju tržne takse — razun par magistratnih benjaminov, katere ima menda v mislih magistratno glasilo. Pripominjamo tudi, da sta v Gorici dva trga za zelenjavo in sadje, jeden služi za potrebe mesta, drugi za eksport. Razmerje prometa med njem in drugim je 1:20. Kmet primeša blago na eksportni trg in plačuje magistratni bisagi za koš 10 vin, za voz na dveh kolesih 30 in za voz na 4 kolesa 80 vin. Magistratno glasilo čebija tudi nekaj o „upoštevaniu gostoljubnosti“. Ta je lepa! Kmet donša blago, plačuje visoko takso, tržni komisar

ga nadleguje na vse načine, magistratna bisaga se polni, zelenjava in sadje gre daleč na sever, razni prekupovalci in Goričani si služijo s kmetiskim pridelkom mnogo svetlih kronic in kmet naj bi na koncu konca uvaževal — „gostoljubnost“. „Corriere“ misli menda na stare zlate čase, ko je bilo kmečko ljudstvo še tako neumno, da je pred vsakim magistratnim dekretom trikrat pokleknilo: magistrat je ukazoval in kmet je plačeval. Pripominjamo tudi, da ni ravno treba, da je eksportni trg v mestu in da bi magistratna bisaga utegnila doživeti brdko razočaranje v tem pogledu. Magistrat daja kmetu prostor za par ur na razpolago in za teh par uric so takse previsoke. Mesto da bi magistrat bil okoličanom hvaležen, da mu donša leto ogromne dobičke, ga še šikanira. Ali zapomnite si, da ta botega lenja poslovtati prej ali slej, na jeden ali na drug način!

Biljana. Za veselico, ki jo priredi tel. društvo Sokol iz Dobrovega v nedeljo tukaj v Biljani, vlada povsod veliko zanimanje in smelo upamo, da se ta dan razvije v veliko manifestacijo sokolske ideje v Brdih. Tudi zunanji gostje posetijo ta dan našega čilega Sokola, da mu tako izkažejo bratsko ljubezen, bratsko vzajemnost! Tudi vi briski rojaki, ki ste izven Brd, požurite se ta dan do Biljane, da tako pokažete, da ve tudi Bric ceniti narodno delo kakoršno vrši Sokolstvo. Stem pa navdušite tudi naše mlade delavce, da pojdejo s podvojeno silo zopet na delo v čast in rast in dobrobit celokupnega slovenskega naroda.

Novo društvo. Namestništvo v Trstu je vzelo naznanje pravila novega društva „Telovadno društvo Sokol“ s sedežem na Gradšču (Gradškuti), politični okraj Gorica.

Druge slovenske dežele

Kranjskogorska podružnica SPD vabi na slovesno otvoritev „Doma na Vršču“ v nedeljo, 4. t. m. ob 11:30 dop. Spored: Ob 9 dop. zadnji odhod iz Kranjske Gore. Ob pol 12 dop. sv. maša na prostem pred „Domom na Vršču“. Po maši blagoslovi planinski dom g. župnik Aljaž. Po cerkvenih obredih pozdrav gostov in otvoritev. Petje Kranjskogorskega pevskega zbora. Harmonika.

Opomba: Iz Kranjske Gore do „Doma na Vršču“ je 2 in pol do 3 ure hoje. Pot šetalna, zložna. More se peljati z vozom do vrha. Krasen pogled na gore! „Dom na Vršču“ je elegantno opremljen, ima posebne spalnice in veliko obednico. — Bogato je oskrbljen. Posebnih spalnih sob je 6: z 1, 2 in 3 posteljami in prostorno skupno ležišče.

Na prodaj je večja množina živega apna Apno se lahko dvigne od torka 6. avgusta naprej, cene zmerne. Zglasti se pri Konsumnem društvu na Opčinah ali pri Ivanu Vidav na Opčinah 158.

Kolo prosti tek prodam za 70 K. Salita Greta št. 4, vrata 7. 1608

Šivilja se priporoča; gre tudi na dom delat. Ivana Železnik, Trst, ul. Tiziano Vecellio št. 9 pri gosp. Kitke, pitilije došno. 1609

V nedeljo 4 t. m. vsi na Greto, kjer bo veliki ples in veselica v gostilni Bulo. 1613

Pianino črne barve nov, eden orehove barve, malo rabljen se proda po nizki ceni. Via Belvedere 57. 1555

Glasovir proda se za 90 K. Ulica Galleria 3. II. stopnice, vrata št. 19. 1604

Knjigoveznica ANTON REPENŠEK je edina slovenska knjigoveznica v Trstu, ulica Oecilia št. 9. — Izdeluje vse knjigoveške priprave in fina dela točno in po konkurenčnih cenah. 1716

Proda se mala hiša v Sv. M. M. Spod. pod Katinaro ex Hervatin z nekaj zemljiščem za 3900 K. Pogoji najugodnejši. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1590

Proda se v Kolonji zemljišče pripravno za dvorce, nadalje hiš P 305 s hlevom in vodo blizu pivovarne Judtmann. Ugodne cene. Plačila letno ali polletno. Pojasnila Via Zonta 58 telefon 21-64. 1514

Proda se hiša v Tinjanu s tremi koncesijskimi (gostilna, žganjarna in tobakarna) 4 prostori, 200 m dvorišče, hlev za prašče, vodnjak, zemljišče z vinogradi za K 12000. Naslov pove Inz. oddelek Edinosti. 1514

Anton Krušič, krojaški mojster v Gorici, tekalnišče Frana Josipa št. 36. Izdeluje obleke po meri v vsakem kroju. Sprejema tudi naročila izven Gorice. Pri naročilu zadostuje prsna mera. V zalogi ima raznovrstno blago ter razpošilja uzorce na ogled. Cene zmerne

Skladišče žagovine (Segadure) za ribanje posipanje po mokroti, snaženje javnik lokalov itd. ima edino AUGUST KOMPARA, Trst, ul. Fonderia št. 5. Prodaje se na drobno. Postrežba na dom

S 1. avgustom se je otvorila delavnica tapecerij v Trstu, ulica Belvedere 39

z bogato zalogo damasirnega blaga po zmernih cenah. Prevzame se vsako delo za dekoracije itd. Sprejema naročbe za deželo. — Priporoča se **MARIJ NOVELLI.**

Tržaška posojilnica in hranilnica
V lastni hiši. | registrovana zadruga z omejenim poročtvom | Telefon št. 952.
Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).
Krašnje vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in 4 1/4% po 5 1/2% in na amortizacijo za daljše dobo po dogovoru. Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno-hranilnični račun 816-004.
Ima najmodernejše urejene varnostno celice za shranje vrednos. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najzusponeje navaja štediti svojo dečo.

Ivan de Lorenzo Trst, ulica San Maurizio št. 9.
Zaloga peči in štedilnikov vsake vrste.
Zastopstvo c. kr. priv. tovarne V.a Lutz in sinovi v Bludenz-u.
Izbrana zaloga plošč za opremo sten in ognjišč.
Sprejemajo se poprave, ki spadajo v to stroko. — CENE ZMERNE.

Restavracija Ražem Francesco Buda, zlatar
Sp. Skofije
Trst, ulica Scalinata št. 1.
Prodaja ur iz srebra in kovinastih, od 4 kron dalje, uhani, prstani, verižice iz amerikkanskega double zлата izključno po priložnostnih cenah. Prodaja, kupuje in menjuje zlato, srebro in dragocenosti. - -

Slovenska šivilja Zoplo se Vam priporoča, da kupite **stearične sveče**
se priporoča cenj. občinstvu. Ljuboslava Baučer
Trst, ul. Istituto št. 13, Trst pritišče.
Novo tržaške tovarne (Nuova Fabbrica Triestina „Marca Angelo), katere so najboljšee vrste in po nizki ceni.

Guido Bienenfeld Trst - ulica Coroneo 39 - Trst
NUOVO **Hôtel Provinciale** (Novi deželni hétel)
Trst, largo Santorio 4 (Farneto). 40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snažnost. — Cene zmerne. ALOJZIJ SKERL.

Krojačnica in zaloga narejenih oblek
ALL' OPERAIO TRIESTINO v Trstu
ul. Sette fontane 2, voga! Barriera. Sprejemajo se naročila po meri po ugodnih cenah.

V manufaktorni trgovini CARLO ANDREJČIĆ (NB) Ne zamenjati z drugimi trgovinami in prodajalnami.
ulica Malcanton št. 10-12
se proda radi požarja vse blago po najnižjih cenah. SAMO ZA PAR DNI!!
Krasen perkal v najnovjših barvah od vin. 34 dalje.
Zefir za srajce 56
Ponarejena svila s črtami 76
Narejene rjuhe za eno osebo 150/259 od K 2-50
Narejene rjuhe iz samega platna 160/250 4-10
Obrisalke od vin. 30
Chiffon prve vrste 45
Kosi madapolana 10 metrov I. vrste po K 4-20
Ženske srajce s finimi vezeninami 2—
Spodnja krila črna I. vrste 3—
Bele obrisače 6 oseb I. vrste od K 1-90
Cunje za kuhinjo —20
Podlaga za obleke po 16 vin. meter. Vskovrstni predpasniki iz črnega satina, moške nogovice po 32 vin., ženske po 20 vin.
Vse drobna je se proda za 20 posto pod tov. ceno. Postreži e se prilike!
Naročbe se izvršujejo tudi po pošti s povzetjem.